

ERSTATNINGS-
RETTEN

§

ERSTATNINGSRETEN
er sat med Times og trykt i Winds Bogtrykkeri, Haderslev
Bogbinderarbejdet er udført af
Carl Nielsens Bogbinderi, Odense

FORORD

I nærværende anden udgave er foretaget de tilføjelser og ændringer, som det har været naturligt at foretage under hensyn til fremkomsten af ny lovgivning, litteratur og domspraksis siden første-udgaven af 1ste bind fra 1964 og anden-udgaven af 2det bind fra 1969. Ajourføringen er sket indtil den 1. januar 1971. Endvidere er teksten for en del afsnits vedkommende omarbejdet. Stud. jur. Poul Vilhelm Hansen har givet mig udmærket bistand med hensyn til revision af registre.

A. Vinding Kruse

INDHOLDSFORTEGNELSE

I DEL. ANSVARSRUNDRAGET

I. Afsnit. Indledning.

- § 1. *Hovedtræk af erstatningsrettens historiske udvikling* (15–26)
 - I. Almindelige udviklingslinier (15–21)
 - II. Dansk ret (22–24)
 - III. Nutid og fremtid i erstatningsretten (24–26)
- § 2. *Erstatningsrettens grundbegreber og plads i retssystemet* (27–42)
 - I. Erstatningsreglernes samfundsmæssige funktion (27–34)
 - II. Erstatningskravets afgrænsning over for beslægtede krav (34–39)
 - III. Erstatningsansvaret i kontraktsforhold (39–41)
 - IV. Erstatningsretten og spørgsmålet om, hvilke retsgoder der er retsbeskyttede (41–42)
 - V. Erstatningsrettens systematik (42)

II. Afsnit. Culpareglen.

- § 3. *Den traditionelle culparegel og retsstridighedslæren* (43–79)
 - I. Culpareglens hovedindhold (43–45)
 - II. Retsstridighedslæren (45–60)
 - A. Udviklingen i dansk (og norsk) retsteori (45–51)
 - B. Retsstridighedslærens værdi (51–60)
 - III. Særligt om de objektive ansvarsfrihedsgrunde (60–79)
 - A. Nødværge og anden lovlig retshåndhævelse (60–62)
 - B. Nødret og ekspropriation (63–68)
 - C. Samtykke og accept af risiko (68–75)
 - D. Uanmodet forretningsførelse (76–78)
 - E. Udøvelse af subjektive rettigheder (78–79)
- § 4. *Uforsvarlighed og tilregnelser* (80–86)
- § 5. *Teoretiske synspunkter vedrørende culparegelns uforsvarlighedsbetingelse, adækvansbegrænsningen og det objektive ansvar* (87–99)
- § 6. *Culpareglens samfundsmæssige funktion* (100–31)
 - I. Generelle bemærkninger om den traditionelle culparegel (100–07)
 - II. Reale og retsidele hensyn bag culparegeln (107–09)

- III. De enkelte hensyn (109-30)
 - A. Culpareglens præventionsvirkning (109-15)
 - B. Genoprettelseshensynet (115-16)
 - C. Risikosynspunktet (116-22)
 - D. Retstekniske hensyn (122-25)
 - E. Hensynet til de ansvarlige (125-30)
 - IV. Konklusioner (130-31)
- § 7. *Culpaprincippets anvendelse i forskellige tilfældegrupper* (132-57)
- I. Indledning (132)
 - II. Spørgsmålet om integritetskrænkelse og særlige stilling (132-36)
 - III. Lovregler (136-42)
 - A. Lovbestemmelser om culpaansvar (136)
 - B. Lovbestemmelser, der alene pålægger straf (136-42)
 - IV. Sædvaner (142-45)
 - V. Retspraksis i øvrigt og forholdets natur (146-57)
 - A. Indledning (146)
 - B. Den almindelige culparegel (146-48)
 - C. Hvor streng bør culpanormen være? (148-52)
 - D. Interessafvejningens betydning for culpareglen (153-57)
- § 8. *Ansvar for undladelser* (158-73)
- I. Problemstillingen (158-61)
 - II. Reale hensyn (161-64)
 - III. Forskellige ansvarstilfælde (164-73)
 - A. Lovgivningen (164-66)
 - B. Færet, der udfører fra en persons magtområde (166-69)
 - C. Offentlige tjenesteforhold (169-70)
 - D. Tilfælde, hvor der foreligger en særlig omsorgspligt (171-73)
- § 9. *Tilregneligheden* (174-81)
- § 10. *Grovere skyldformers betydning i erstatningsretten* (182-90)
- I. Indledning (182)
 - II. Grovere skyld som selvstændig erstatningsbetingelse (182-83)
 - III. Kan skadehensigt gøre en ellers lovlig handling retsstridig? (183-87)
 - IV. Bør culpareglen suppleres med regler om bod? (187-90)
- § 11. *Årsagssammenhæng og adækvans* (191-228)
- I. Indledning (191-92)
 - II. Årsagsbetingelsen (192-212)
 - A. Problemstillingen (192-98)
 - B. Reale hensyn (198-200)
 - C. Nogle tilfældegrupper (200-12)

- 1. Beviset for årsagssammenhæng (200-01)
 - 2. Årsagskategorier (201-02)
 - 3. Særligt om de konkurrerende skadesårsager (202-07)
 - 4. Særlige spørgsmål i forbindelse med flere mulige, ansvarlige skadevoldere (207-12)
- III. Adækvansbetingelsen (213-28)
- A. Den traditionelle adækvanslære (213-16)
 - B. Reale hensyn (216-19)
 - 1. Præventionshensynet (216-17)
 - 2. Bevisshensyn (217)
 - 3. Retsfølelsen (217)
 - 4. Genoprettelseshensynet (217)
 - 5. Risikohensyn (217-19)
 - C. Adækvanskriteriet der bygger på handlingens farlige egenskaber. Dansk domspraksis (219-24)
 - D. Adækvansbegrænsningen som lempelsesregel (224-25)
 - E. Skal tabet være adækvat? (225-27)
 - F. Adækvanslæren og de retsbeskyttede interesser (227-28)

III. Afsnit. Strengere ansvarsregler.

- § 12. *Indledende bemærkninger om de strengere ansvarsregler* (229-44)
- I. Retsudviklingen (229-32)
 - II. Forskellige typer af strengere ansvarsregler (232-36)
 - A. Skærpelser af culpareglen (233)
 - B. Principal- eller husbondansvaret (233-34)
 - C. Vis major-ansvar (234-35)
 - D. Objektive ansvarsregler (235-36)
 - III. Behovet for strengere ansvarsregler. Det legislative problem (236-44)
 - A. Hvor stort er behovet? (236-37)
 - B. Det legislative problem (238-43)
 - C. Undtagelser fra det objektive ansvar (243-44)
 - 1. Accept af risiko (243-44)
 - 2. Egen skyld (244)
- § 13. *Husbondansvaret (arbejdsgiver- eller principalansvaret)* (245-63)
- I. Retsudviklingen. Fremmed ret (245-48)
 - II. Arbejdsgiveransvarets begrundelse (248-49)
 - III. DL 3-19-2 (249-61)
 - A. Hvilke medhjælpere omfatter bestemmelsen? (249-52)
 - B. Hvem påhviler ansvaret? (252-54)
 - C. Hvilke handlinger omfattes af ansvaret? (254-58)
 - 1. Culpa fra medhjælperens side (254-56)
 - 2. Under udførelsen af tjenesten (256-58)
 - D. Forholdet mellem skadelidte, skadevolderen og principalen (259-61)

- IV. Specielle regler om arbejdsgiveransvaret (261-62)
 - V. Principalansvaret i offentligretlige forhold (262-63)
- § 14. *Lovpligtig ulykkesforsikring* (264-68)
- § 15. *Ansvar for skade voldt af dyr* (269-76)
- I. Indledning (269-70)
 - II. Hunde (270-73)
 - III. Heste og kreaturer (273-76)
 - A. Mark- og vejfredsloven (273-74)
 - B. DL 6-10-2, 3 og 5 (274-76)
 - IV. Vilde dyr (276)
- § 16. *Ansvar for trafikskader* (277-89)
- I. Indledning (277-78)
 - II. Motoransvaret (278-84)
 - A. Gældende ret (278-82)
 - 1. Ansvarsreglens indhold (278-80)
 - 2. Området for ansvarsreglen (280)
 - 3. Hvem påhviler ansvaret efter § 65? (281-82)
 - B. Det legislative problem (282-84)
 - III. Ansvar for jernbaner (284-87)
 - IV. Ansvar for luftfartøjer (288-89)
- § 17. *Ansvar for maskiner, driftsmateriel og industrielle anlæg* (290-300)
- I. Lovgivningen (290-91)
 - II. Retspraksis og forholdets natur (291-300)
- § 18. *Skader forvoldt ved brugen af fast ejendom* (301-14)
- I. Indledning (301-03)
 - II. Enkeltstående skadetilføjelser (303-14)
- § 19. *Råden over andres formuegoder. Restitutionskrav* (315-52)
- I. Problemstillingen (315-18)
 - A. Ond tro (315-17)
 - B. God tro (317-18)
 - II. Den romanistiske berigelsesgrundsætning (318-21)
 - III. Berigelsesgrundsætningens skæbne i dansk retsteori (322-35)
 - A. Berigelsesgrundsætningen som formel hjemmel for restitutionskravene (325-27)
 - B. Berigelsesgrundsætningen som materiel retsregel (327-28)
 - C. Berigelsesprincippet som begrundelse for restitutionskravene (328-30)
 - D. Berigelsen som målestok for kravet (330-35)
 - IV. Gældende dansk ret (335-52)
 - A. Lovgivningen (335-44)
 - 1. Lov om bortbelevne (335-39)
 - 2. Konkurslovens og ægteskabslovens afkræftelsesregler (339-41)

- 3. DL 5-6-9 og 5-8-6. Rpl § 641 (341-42)
 - 4. ML §§ 44 og 65 (342-43)
 - 5. Ophavsretslovens § 56 og fotografilovens § 18 (343-44)
- B. Retspraksis (344-46)
 - C. Formuegodets ødelæggelse eller forringelse (346-49)
 - D. Særligt om omsætningsadkomst (349-52)

II. DEL. FÆLLESREGLER OM ERSTATNINGSANSVAR

- § 20. *De erstatningsretligt beskyttede interesser* (355-78)
- I. Indledning (355-62)
 - II. Særligt om personskade (362-66)
 - III. Særligt om tingsskade (366-76)
 - A. Synspunkter og reale hensyn (366-70)
 - B. Konklusioner og domspraksis (370-76)
 - 1. Rådighedsret til tingen (371-72)
 - 2. Faren for tingen (372)
 - 3. Kreditorer, forretningsforbindelser og kunder (372-74)
 - 4. Ansatte (374-76)
 - IV. Særligt om skade på fordringsrettigheder (376-77)
 - V. Afslutning (377-78)
- § 21. *Flere erstatningsansvarlige* (379-90)
- I. Ansvar over for skadelidte (379-83)
 - II. Opgøret mellem de ansvarlige (383-90)
 - A. Indledning (383-86)
 - B. Tilfælde, hvor alle er ansvarlige efter den almindelige culpa-regel (386-87)
 - C. Regressen mellem husbond og tjener (387-88)
 - D. Andre kombinationer mellem culpaansvar og strengere ansvarsregler (388-89)
 - E. Regressen mellem flere, der alle hæfter efter strengere ansvarsregler (389)
 - F. Regressens gennemførelse (389-90)
- § 22. *Skadelidendes medvirken* (391-413)
- I. Indledning (391-92)
 - II. Begreb og begrundelse (392-97)
 - III. Egen skyld og dermed beslægtet medvirken (397-402)
 - A. I forhold til culpaansvar og præsuntionsansvar (397-400)
 - B. Egen skyld i forhold til principalansvar og objektivt ansvar (401-02)
 - 1. DL 3-19-2 (401)
 - 2. Objektive ansvarsregler (401-02)
 - IV. Identifikation (402-07)

- V. Skadelidendes medvirken uden culpa (407-09)
- VI. Skadelidendes pligt til at begrænse tabet (410-11)
- VII. Gensidig skadeforvoldelse (411-13)
- VIII. Legislative synspunkter (413)
- § 23. *Skaden og tabet. Ikke-økonomisk skade* (414-39)
 - I. Indledning (414-15)
 - II. Økonomisk skade (415-19)
 - A. Beregning (415-18)
 - B. Skal der ydes fuld erstatning for økonomisk tab? (418-19)
 - III. Compensatio lucri cum damno (419-22)
 - IV. Bør skadevolderen afgive sin berigelse? (422-24)
 - V. Ikke-økonomisk (ideel) skade (424-39)
 - A. Historisk udvikling (424-25)
 - B. Afgrænsning over for økonomisk skade (425-28)
 - C. Gældende ret (428-32)
 - D. Det legislative problem (432-39)
- § 24. *Tingskade og anden formueskade* (440-45)
 - I. Indledning (440-41)
 - II. Totalskade (441-42)
 - III. Delskade (442-43)
 - IV. Erstatning for afsavn og driftstab m. v. (443-45)
- § 25. *Personskade* (446-62)
 - I. Retsudviklingen (446-47)
 - II. Helbredelsesudgifter (447-48)
 - III. Tabte arbejdsindtægter. Invaliditetserstatning (448-54)
 - A. Midlertidig uarbejdsdygtighed (448-50)
 - B. Vedvarende forringelse af arbejdsevnen (450-54)
 - IV. Lidelse, lyde og vansir (454-56)
 - V. Det legislative spørgsmål (456-62)
- § 26. *Tab af forsørger* (463-73)
 - I. Retsudviklingen og lovgrundlaget (463-64)
 - II. Den retlige baggrund (464-65)
 - III. Nugældende ret (465-73)
- § 27. *Afledende krav* (474-84)
 - I. Indledning (474)
 - II. Forsikringsydelser og »sociale« ydelser (474-78)
 - A. Private forsikringer (474-75)
 - 1. Almindelig skadesforsikring (474-75)
 - 2. Personforsikring (475)
 - B. De »sociale« forsikringer m. v. (475-78)
 - 1. Invalide- og folkepension (476-77)
 - 2. Ulykkesforsikringsloven (477)
 - 3. Offentlig sygeforsikring (477)
 - 4. Forsorgslovgivningen i øvrigt (477-78)

- III. Skadesløsholdelse i medfør af tjenesteforhold (478-81)
 - A. Løn (479-80)
 - B. Pension (480-81)
 - C. Frivillig (privat) hjælp (481)
- IV. Det legislative spørgsmål (481-84)
- § 28. *Begrænsninger i erstatningsansvaret. FAL § 25* (485-93)
 - I. Indledning (485-486)
 - II. Legale begrænsninger (486)
 - III. Lempelsesregler. FAL § 25 (487-93)
- § 29. *Erstatningskravets opståen, beskyttelse og overførelse* (494-504)
 - I. Opståen og forfaldstid (494-97)
 - II. Erstatningskravs beskyttelse (498-99)
 - III. Erstatningskravs overførlighed (499-504)
 - A. Indledning (499)
 - B. Kreditorforfølgning (499-500)
 - C. Overførsel ved arv (500-03)
 - D. Overdragelse af erstatningskrav (503-04)

Forkortelser (507-515)

Sagregister (517-527)

Domsregister (529-542)

Lovregister (543-548)